

BÆRUM
KOMMUNE

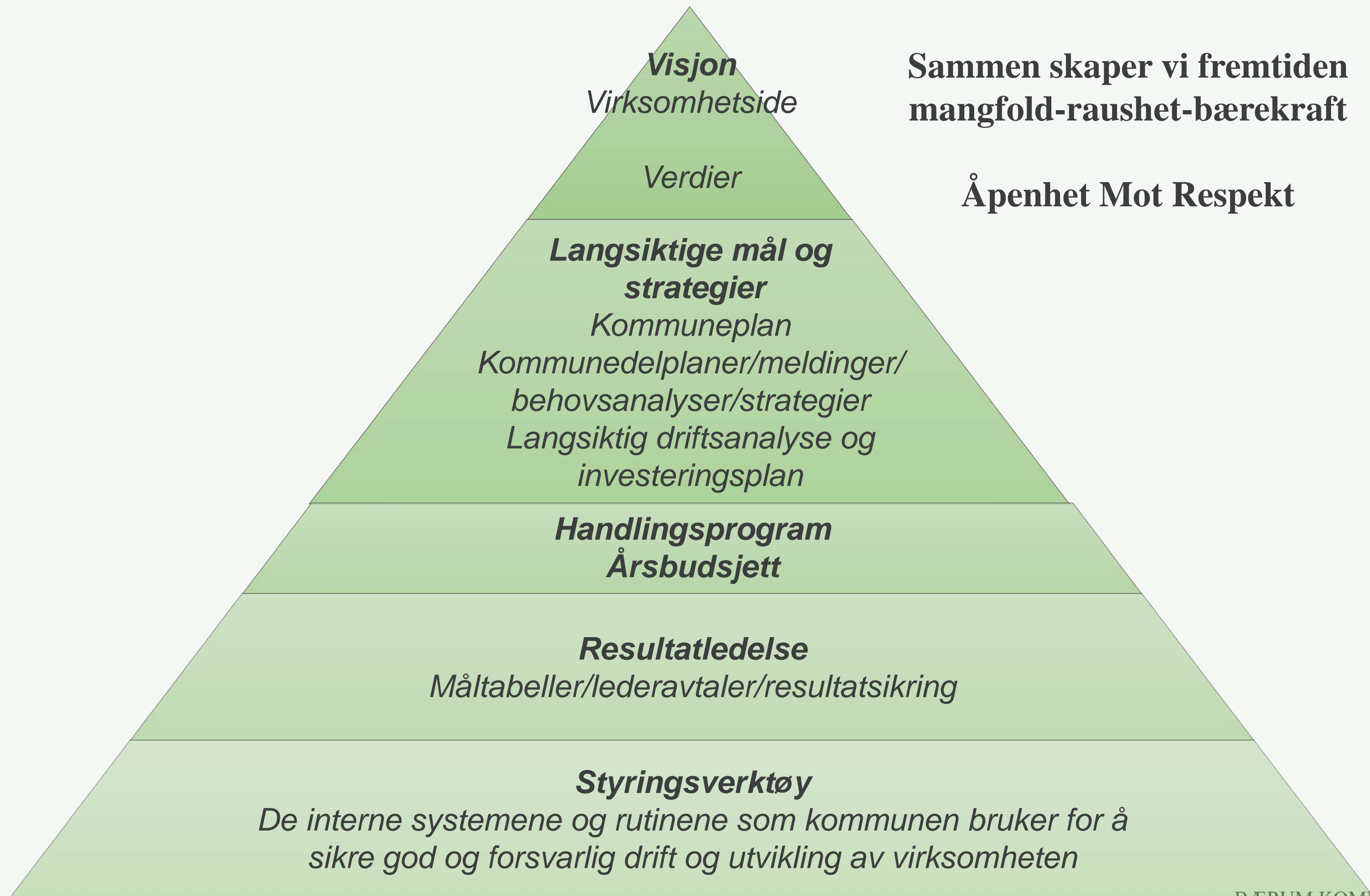
Alt henger sammen med alt

om planverk, økonomi og styring

Kommunaldirektør Kristin W. Wieland | 15. oktober 2015

Sammen skaper vi fremtiden

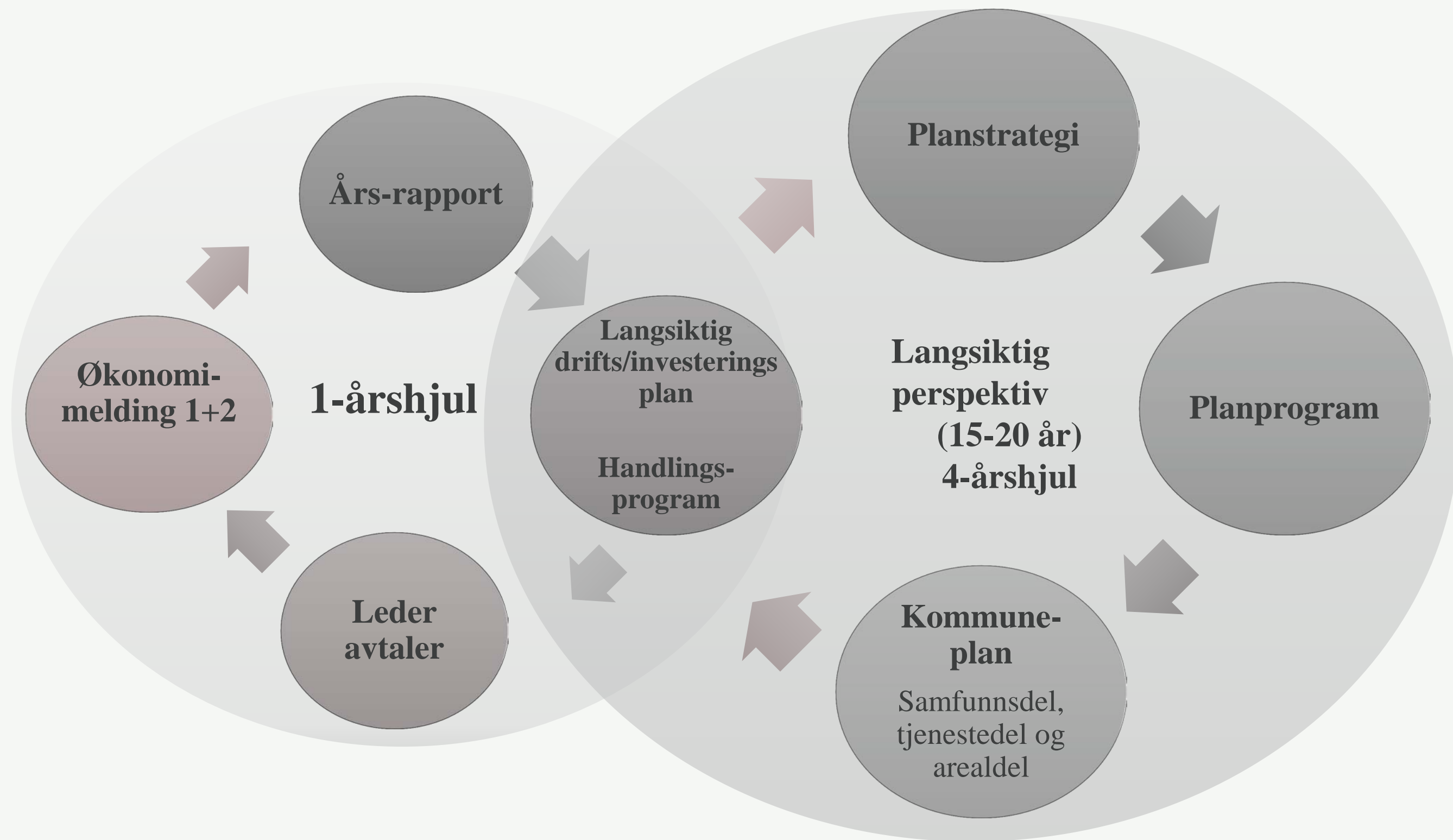
MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

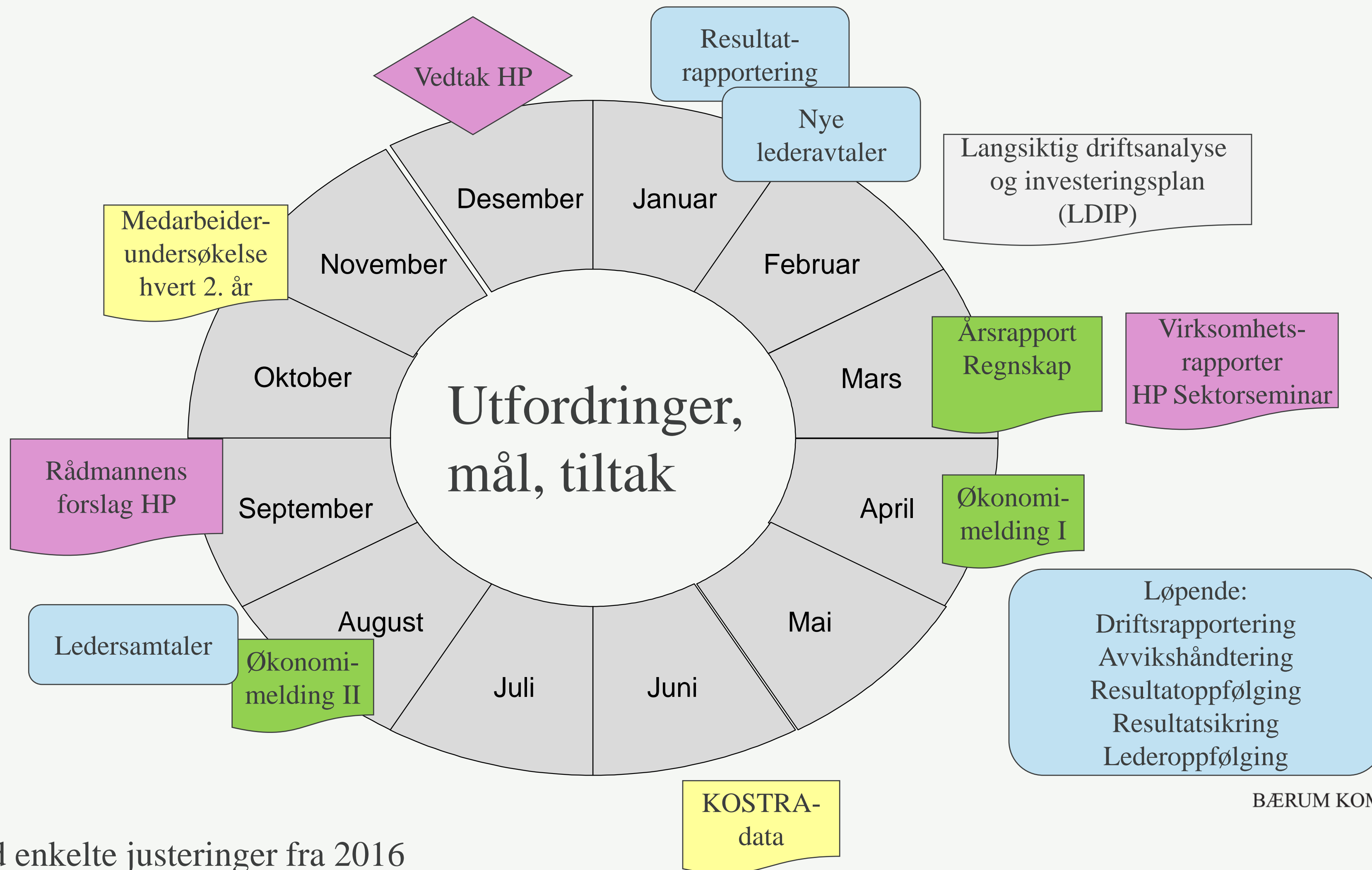
Sentrale styringsdokument

- ▶ Kommuneplan (15-20 år)
  - ▶ Samfunnsdel/tjenestedel, arealdel
- ▶ Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan (20 år)
- ▶ Fire års økonomiplan – handlingsprogrammet (HP)
  - ▶ «*realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden*»
- ▶ Årsbudsjett – første år i HP – bindende.
- ▶ År 2-4 i planen er ikke bindende, men forutsigbarhet bør etterstrebes.
- ▶ Årsrapport (årsberetning) og årsregnskap

Årshjulet

... arbeides med enkelte justeringer fra 2016

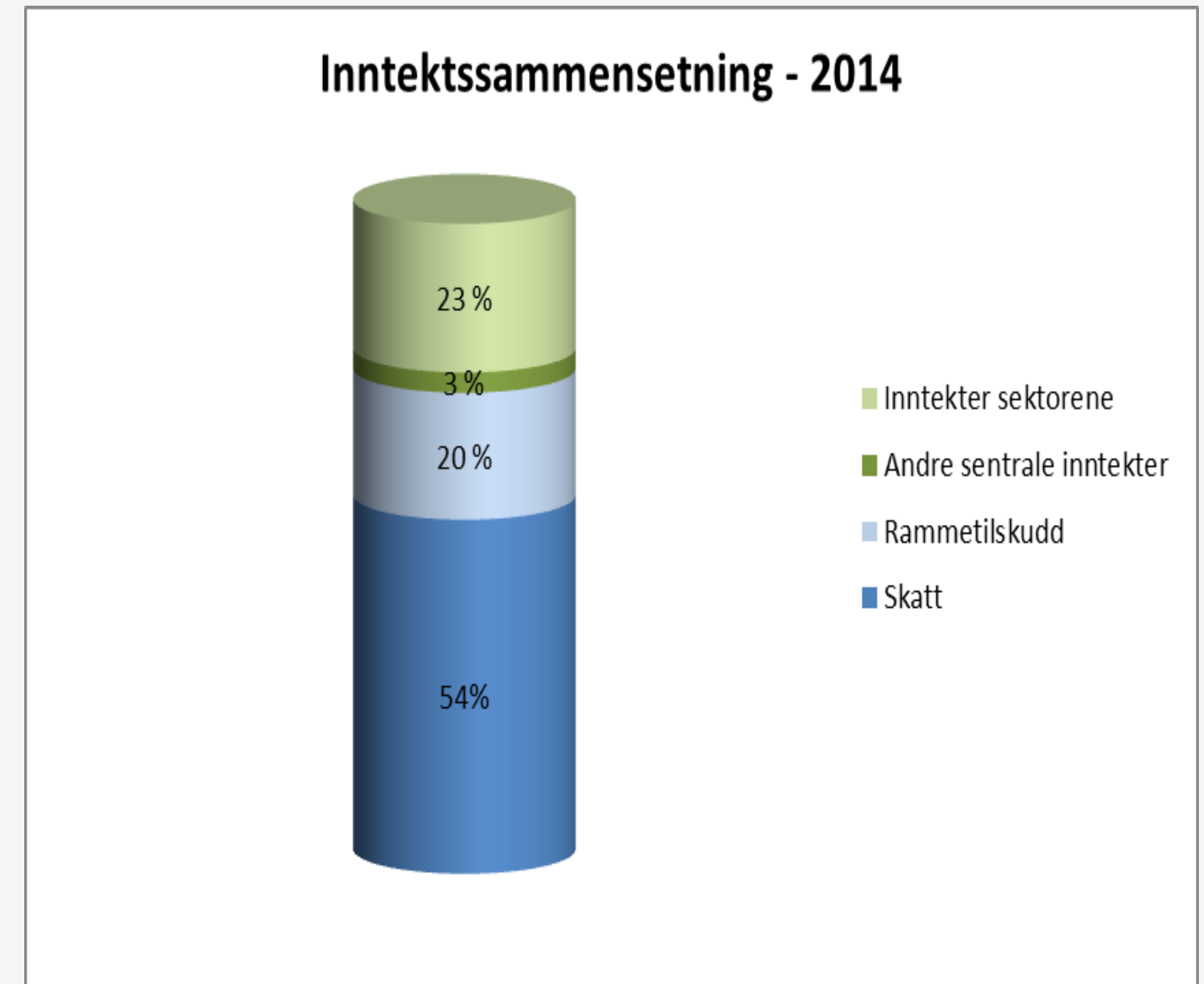
Kommuneøkonomi

- ▶ Store deler av utgiftene er “låst” – lønn utgjør 60-70% av driftsutgiftene.
- ▶ Viktig med forutsigbarhet og reserver for å håndtere svingninger
- ▶ Etter lønns og prisvekst er det vanligvis kun mindre endringer i budsjettet hvert år (1% endring i driftsbudsjett → 85 mill.)
- ▶ Skiller mellom investeringsregnskap og driftsregnskap
- ▶ **Den viktigste størrelsen i kommuneøkonomien er netto driftsresultat**
Driftsresultatet sier noe om hvor mye som kan brukes til investeringer og bruk/avsetninger til fond for fremtiden.
Et godt netto driftsresultat gir handlingsrom over tid! Vedtatt anbefalt at driftsresultatet skal utgjøre 4% av inntektene

Frie inntekter – skatter og rammetilskudd

- ▶ 3/4 av kommunens inntekter
- ▶ Kan i prinsippet disponeres fritt av kommunestyret, men det er ofte bundet føringer/ rettighetsreformer til vekst i de frie inntektene
- ▶ System for inntektsfordeling mellom kommunene
  - ▶ Bærums skatteinntekter 157% av landsgjennomsnittet i 2014. Etter skatteutjevning 121%
- ▶ Rammetilskuddet
  - ▶ Innbyggertilskudd - likt beløp pr innbygger
  - ▶ Utgiftsutjevning basert på kostnadsnøkler
  - ▶ Inntektsutjevning for skatteinntekter

Vekst i de frie inntektene skal dekke lønns/prisvekst, demografiske endringer, økning i pensjonskost samt endringer i pålagte oppgaver/regelendringer.,

Statlige styringsdokument

- ▶ Kommuneproposisjonen
  - ▶ Legges frem medio mai
  - ▶ Revidert nasjonalbudsjett
  - ▶ Forvarsel til neste års SB.
- ▶ Statsbudsjettet
  - ▶ Legges frem i beg. oktober
  - ▶ Vedtas i desember
  - ▶ BK innarbeider vanligvis effektene i økonomimelding 1 året etter.

Eksempel virkninger av forslag til statsbudsjett 2016 – foreløpige vurderinger

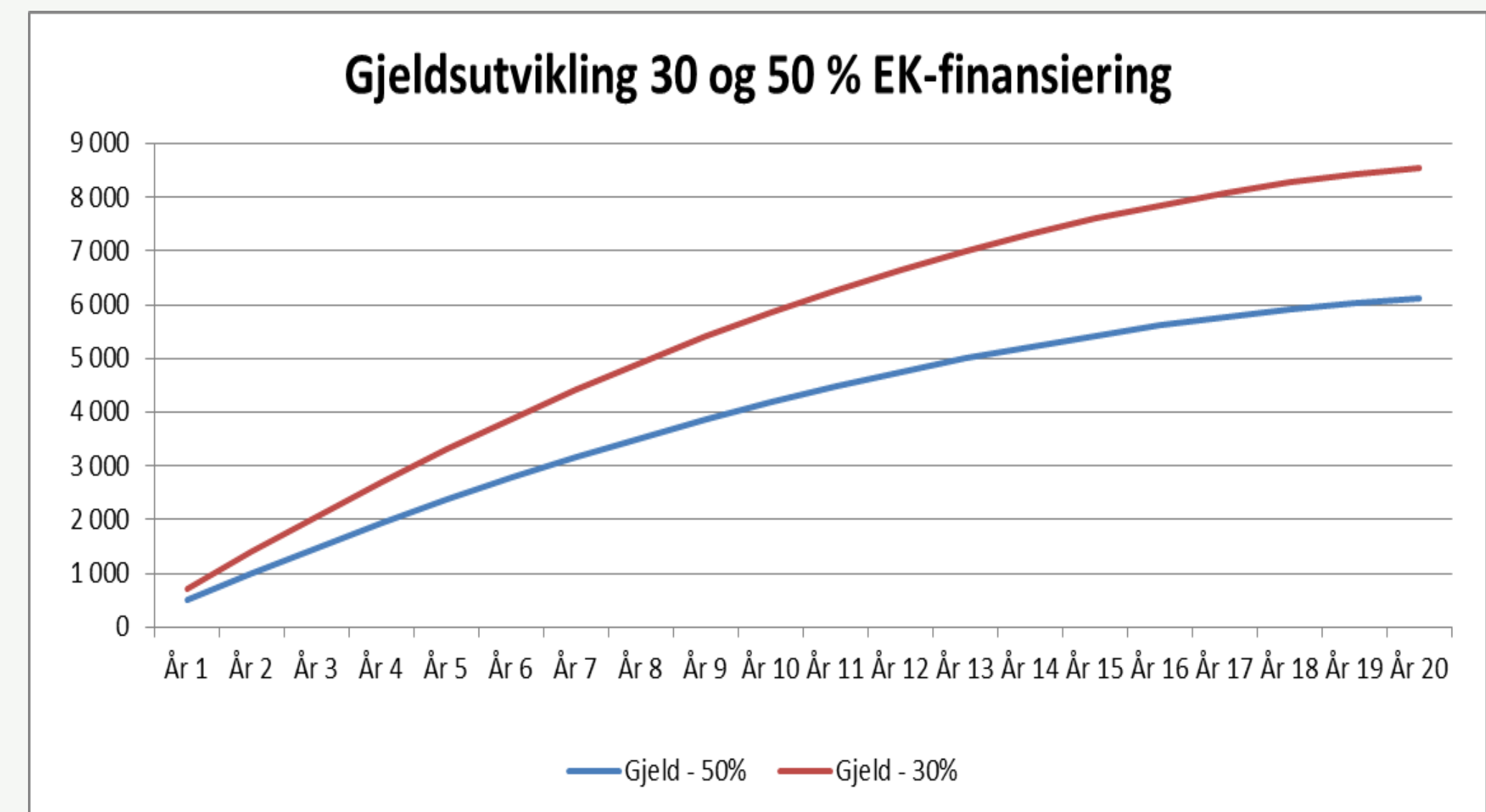
- ▶ Effekt i forhold til rådmannens forslag til HP:

	Endringer
Vekst frie inntekter	70
Nye pålagte oppgaver, regelendringer m.m	-28
Økt handlingsrom for varslede satsinger som kan vurderes lokalt	42
Varslede satsinger, estimerte økte kostnader i forslag statsbudsjett	-24

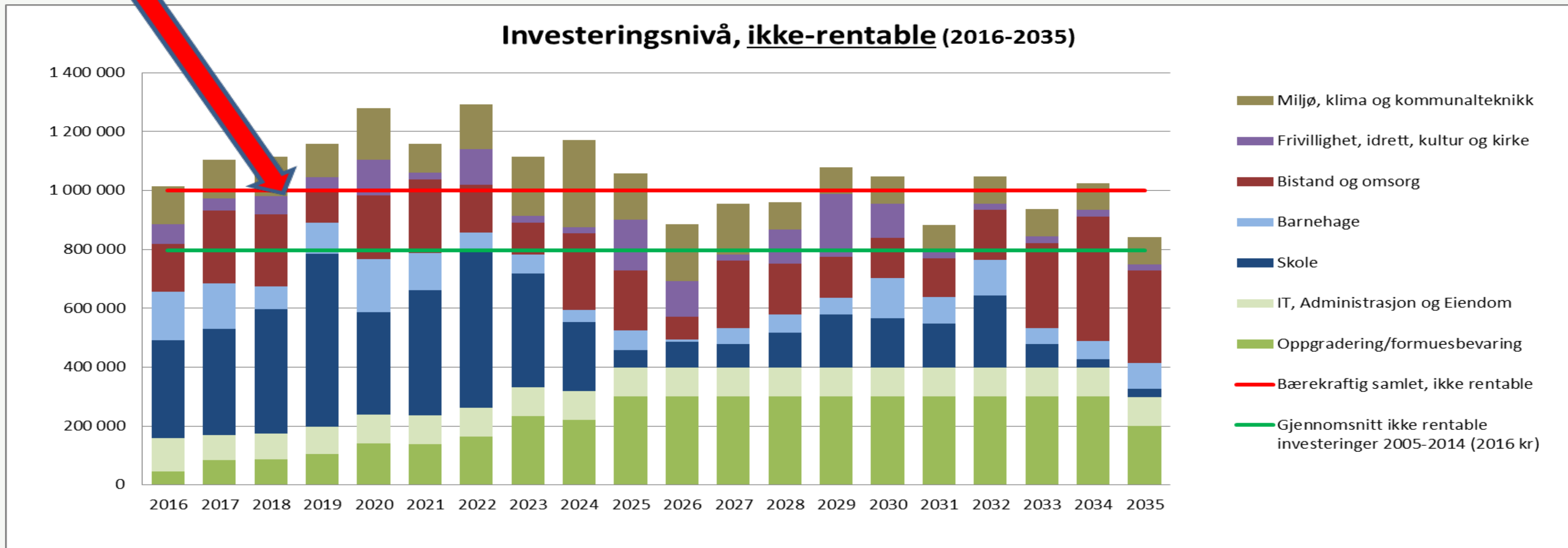
- ▶ **Nye pålagte oppgaver/regelendringer utgjør 28 mill i økte kostnader** (likestilling private/komm. barnehager, naturfagstime, innlemming tilskudd øyeblikkelig hjelp, hevet innslagspunkt ressurskrevende brukere, helårsvirkning av endringer innført i 2015).
- ▶ **Innenfor det samlede budsjettet (handlingsrom styrket med 42 mill i forslag SB i forhold til rådmannens forslag til HP) må alle varslede satsinger ivaretas etter lokal vurdering** (fleksible barnehageopptak, styrking av tilbud helsestasjon/skolehelse, rus, dagtilbud demente)
- ▶ **Usikkerhet:**
  - ▶ Utvikling i skatteinntekter/arbeidsledighet, flyktninger
  - ▶ Overføring av kemner til staten fra 1.7.2016 – ikke avgjort, usikker virkning
- ▶ **Tiltakspakke arbeidsledighet:**
  - ▶ Ekstraordinære midler til rehabilitering skoler. Bærums andel 11,6 mill.

Investeringer

- ▶ **Deles i to typer:**
  - ▶ **Rentable:**
Finansieres av lån/tilskudd som over tid dekkes av husleie/avgifter (VAR og boliger)
  - ▶ **Ikke-rentable:**
    - ▶ Finansieres av **egenkapital (EK)**, tilskudd og lån
    - ▶ Ved 50% EK-grad finansieres 1 mrd. i lån med 500 mill. lån, 200 mill. mva-komp. Og 300 mill bidrag fra driften.
- ▶ **Hvordan investeringene finansieres påvirker:**
  - ▶ **Driften** – høy EK-finansiering gir større kortsiktig belastning på driften, men lavere rente og avdrag på sikt
  - ▶ **Gjeldsutviklingen** – høy EK-finansiering gir lavere gjeldsvekst, og gjør oss mindre sårbare for renteøkninger.

Behovene er store – de vil utfordre oss de neste årene!!

En krone er en krone!

- ▶ Ønsker vi å bruke mer kroner ett sted – enten grunnet reell vekst i behov, satse på noe nytt eller bygge noe nytt - → så må vi i stor grad fristille midler et annet sted i budsjettet.
- ▶ Kroner vi bygger skoler eller teknologi for, er helt like de kronene som går til lønninger for ansatte.
- ▶ Omstille:
Endre og avvikle for å utvikle og tilpasse!

Nøkkeltall for en sunn økonomi, se side 13 i HP

Nøkkeltall	2016	2017	2018	2019
Netto driftsresultat	314,2	407,9	434,6	446,0
Resultatgrad	3,4 %	4,3 %	4,5 %	4,6 %
Bufferfondet	138,5	119,8	118,1	145,3
Egenkapitalfinansiering	50 %	50 %	50 %	50 %
Likviditetsreserve	491,5	581,2	689,6	826,4

Styrking av budsjettet for å dekke befolkningsvekst.

- ▶ Sektorene der utgiftene i stor grad følger antall brukere, tilgodes gjennom en **demografimodell** (PLO, barnehage, skole).
- ▶ Også mange andre områder i kommunen påvirkes av vekst! «andre merbehov»
- ▶ Investeringer knyttet til befolkningsvekst blir i liten grad kompensert i statlige overføringer.

Midler til å dekke nødvendig egenkapital for å bygge nye skoler, barnehager, idrettsanlegg etc. innenfor en sunn økonomi må i stor grad ved å fristille midler fra drift. Økte investeringer → behov for omstilling av driften.

Lykke til!

